

Asumisen tuen jälleenvuokrausasuunnoissa asuvien asiakkaiden kartoitus ja tuen tarve

Katri Joutselainen & Sirpa Suhonen

Taustaa

- Kaupunginjohtaja asetti ”Kaupungin välivuokrausmenettelyn kehittäminen” työryhmän, joka jätti loppuraporttinsa 30.4.2016
- Loppuraportissa todetaan, että vuokrasubvention suuruus ja pitkät asumisajat ovat asunnottomien palveluiden tukiasumisen haasteita
- Tukiasuntoprosessiin liittyvien epäkohtien korjaamiseksi asunnottomien palveluiden tukiasuntojen läpikäynnistä päätettiin käynnistää erillinen selvitysprojekti
- Helsingin asuntohankinnan omistamissa subventoiduissa asunnoissa asuvien asiakkaiden kartoitus aloitettiin marraskuussa 2016

Lähtötilanne

- Asumisen tuella on tukiasuntoja hieman yli 3000, joista valtaosa on pienasuntoja
- Kartoitettavat asunnot poimittiin koko Asumisen tuen asuntokannasta – huoneistoja, joissa oli vuokrasubventio oli yhteensä 309
- Subventio vaihteli muutamasta eurosta hieman yli 400 euroon /kk
- Vuokrasubventiolla tarkoitetaan sosiaali- ja terveystieteiden maksamaa vuokratukea. Vuokrasubventio syntyy tilanteessa, jossa välivuokraajataho perii asukkaalta alhaisempaa kuukausivuokraa, kuin mitä se maksaa asunnon omistajalle.
- Asukkaat päätettiin tavata kodeissaan, jotta saataisiin konkreettista näyttöä asumisen taidoista, tuen tarpeesta ja huoneiston kunnosta
- Kartoitettavat huoneistot jaettiin subvention suuruuden mukaan kuuteen luokkaan

Käytännön toteutus

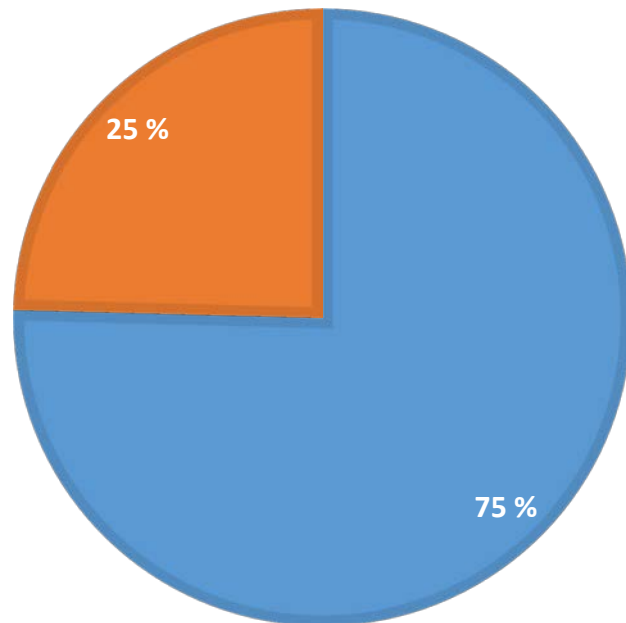
- Asukkaille lähetettiin kirje kartoituksesta yhteydenottopyyntöineen
- Kirje kartoituksesta lähetettiin ryhmittäin, ensin korkeimman vuokrasubvention huoneistojen asukkaille, myös kotikäynnit pyrittiin sopimaan tässä järjestyksessä
- Valtaosa soitti ja varasi ajan tapaamiselle –pienemmän subvention ryhmissä asiakkaiden oma-aloitteiset yhteydenotot eivät olleet niin aktiivisia
- Hukkakäyntejä huomattavan vähän
- Kotikäynnit toteutettiin parityönä, toinen kartoittajista luki asukkaan taustatiedot asiakastietojärjestelmästä ennen tapaamista
- Kotikäynnit 248 huoneistoon, marraskuu 2016 – lokakuu 2017

Kotikäynnit

- Naisia 61, miehiä 187
- Alle 30 –vuotiaita 7 asukasta, 30 – 64v. 174 asukasta, vähintään 65 –vuotiaita 67 asukasta

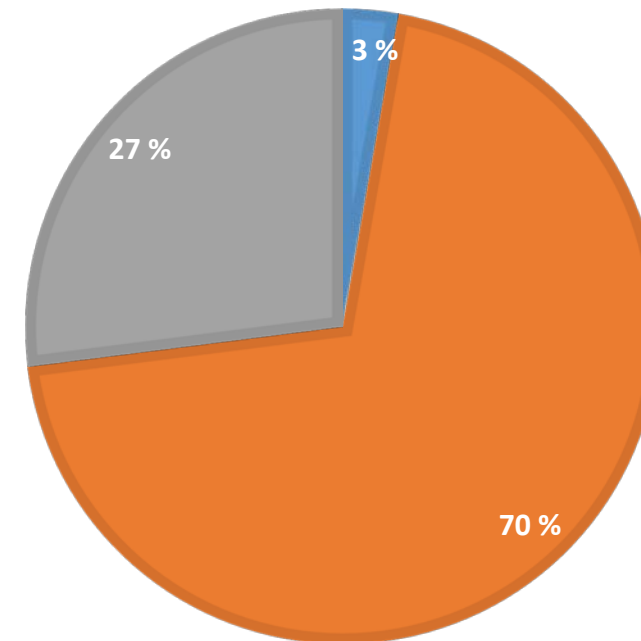
SUKUPUOLI

■ miehiä ■ naisia

IKÄ

■ alle 30v. ■ 30v. - 64v. ■ väh 65v.

Tuen tarpeen arviointi

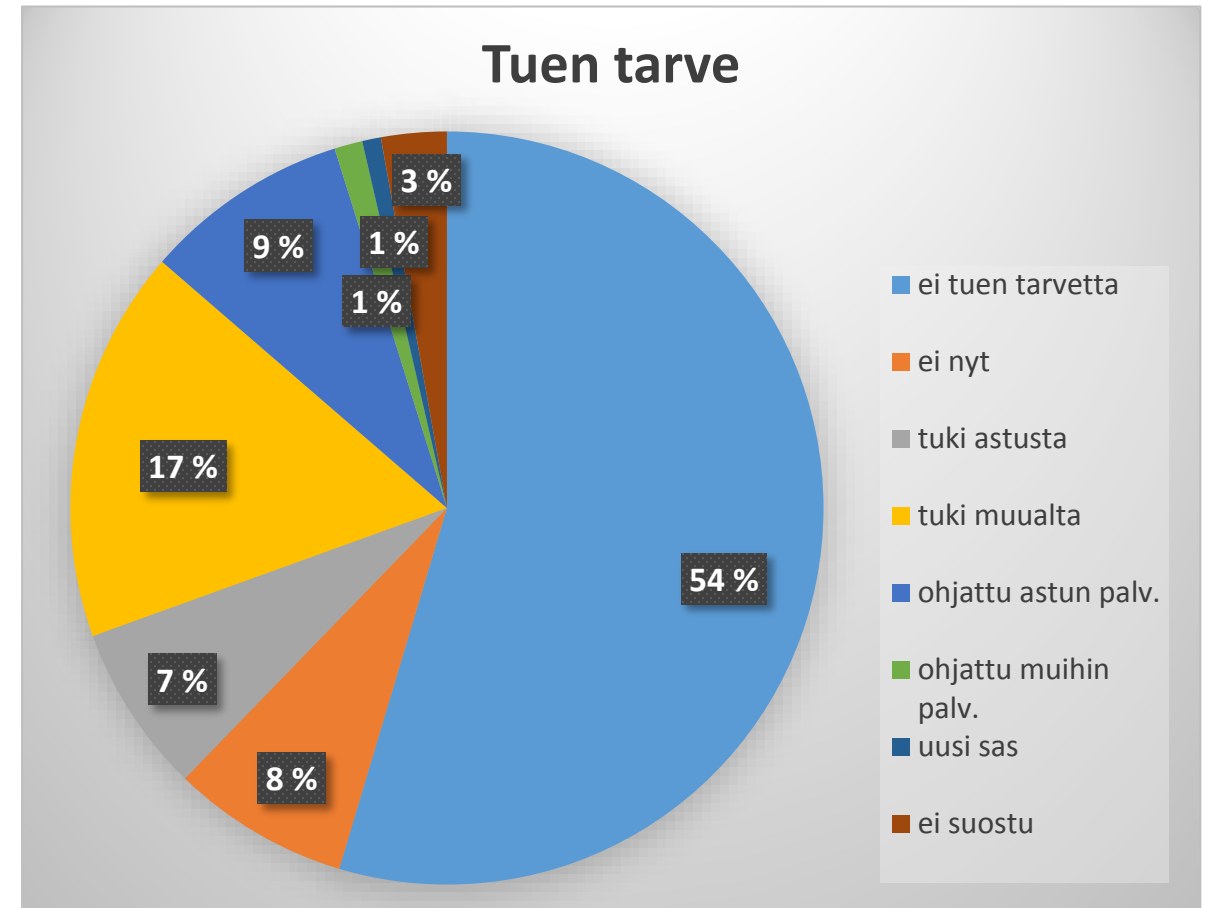
Haastatteluissa pohjana tuetun asumisen arviossa käytettävä haastattelurunko:

- 1. Asumishistoria
- 2. Toimeentulo, työhistoria, kuntouttava työtoiminta
- 3. Psykykinen ja fyysinen terveydentila, nykyinen, aiempi, hoidot
- 4. Päihteiden käyttö, nykyinen, aiempi, päihdehoidot
- 5. Sosiaalinen verkosto
- 6. Häiriöt asumisessa, vuokranmaksussa, arjen taidot
- 7. Vankeustuomiot

Tuen tarve arvioitiin kohtien 2-6 osalta.

Tuen tarve

- Astun tuki (lähityö) 18 asukkaalla
- Tuki muualta (esim. Harjulasta, päihdepoliklinikalta, psyk.polilta, kotihoito) 42 asukkaalla
- Kotikäynti myöhemmin 19 asukkaalle
- Astun lähityöhön ohjattiin 22 asukasta
- Ohjaus muiden palveluiden piiriin 3 (aikuissosiaalityö, päihdepkl, vanhuspalv.)
- Tuetumpaan asumiseen sassaattiin 2
- Psykiatriseen sairaalahoitoon toimitettiin 2
- 7 asukkaalla tuen tarve, mutta eivät olleet valmiita ottamaan apua vastaan (päihteiden käyttö, siivous...)
- Ei tuen tarvetta 136 asukkaalla

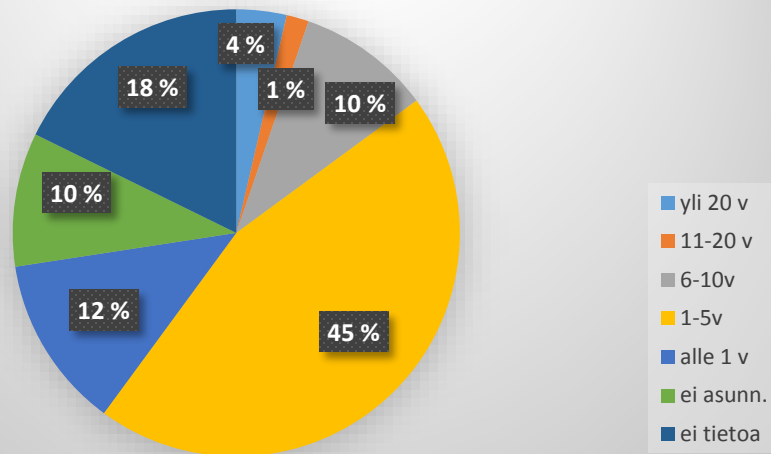

Asumishistoria

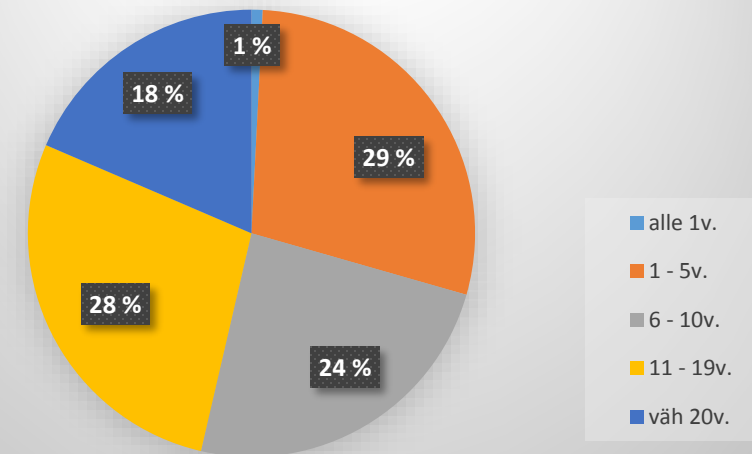
- asukkaista valtaosa eli 143 asukasta oli ollut asunnottomana alle 5 vuotta
- Aukkaista 24 oli ollut asunnottomana 6-10 vuotta ja 13 yli 10 vuotta
- Ilman edeltävää asunnottomuutta asunnon oli saanut 24
- 44 asunnottomuuden kestosta ei ollut tietoa

- Aukkaista 115 oli asunut nykyisessä asunnossaan yli 10 vuotta
- 60 yli 5 vuotta
- 71 asukasta 1-5 vuotta
- 2 alle vuoden

Asunnottomuuden kesto

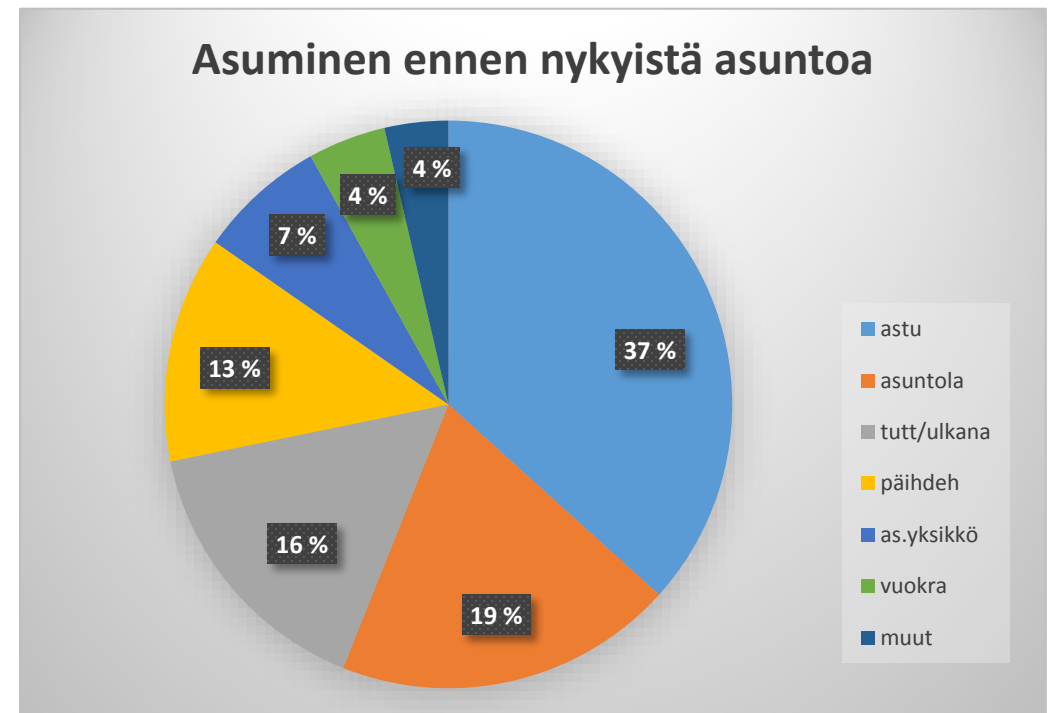

Asumisaika

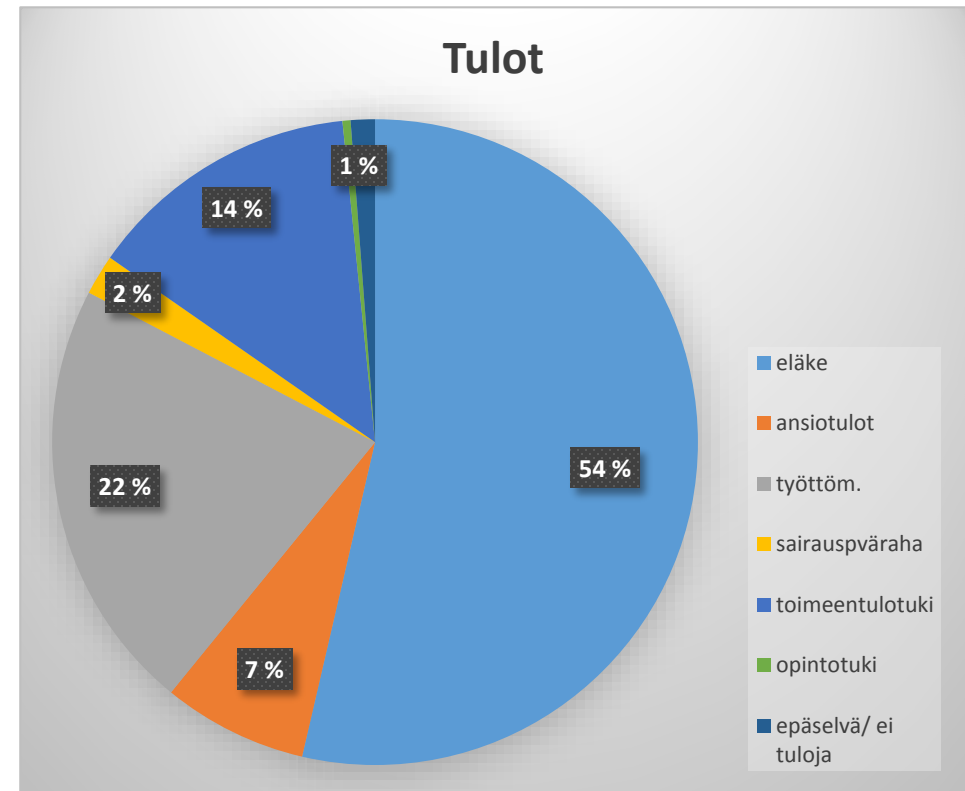
Asuminen ennen nykyistä asuntoa

- Asumisen tuen soluista ja tukikodeista muutti 91 asukasta
- asuntoloista 48
- tuttavilta tai ulkoa 39
- päihdehuollon palveluista 32
- asumisyksiköistä 18
- vuokra-asunnosta 11
- Muualta 9 (vankila, hoitokoti, mielenterveysasiakkaiden asumispalvelut)

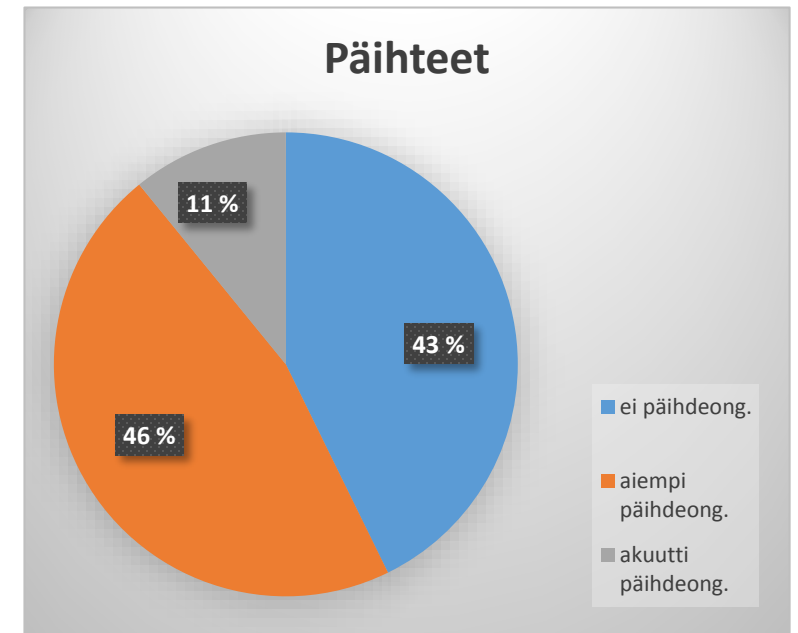
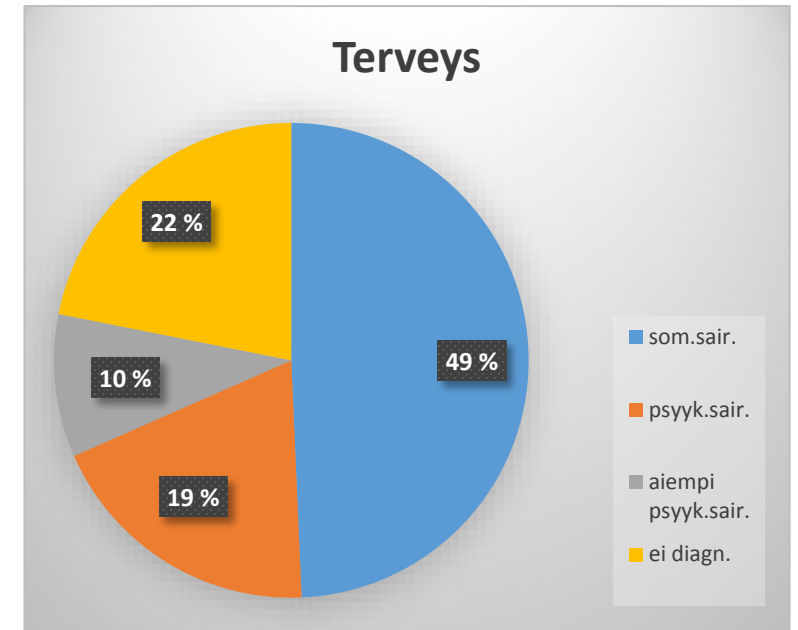
Tulot

- Yli puolella, 133 asukkaalla, tulojen perusteena eläke
- Noin viidennes (54 as) työttömänä
- Toimeentulotukea sai 34 asukasta
- Työssäkäyviä eli ansiotuloja sai 18 asukasta
- Kaksi asukasta sai sairauspäivärahaa
- yksi opintotukea
- 3 osalta tulolähde jäi epäselväksi

Terveys ja päihteiden käyttö

- Huomioitavaa on, että noin viidennes kertoi, ettei heillä ole mitään diagnooseja.
 - Mielenterveydellisiä ongelmia, joko akuutti tai aiempi psykenongelma, oli lähes puolella tavatuista asukkaista.
 - Useampi asukas oli ollut pidemmässäkin laitoshoidossa mielenterveydellisistä syistä.
 - On myös huomioitava, että monella asukkaalla oli sekä somaattinen, että psyykinen sairaus.
-
- Asukkaista 106 ei ollut päihdeongelmia
 - Asukkaista 115:llä oli ollut aiempi päihdeongelma
 - Asukkaista 27:llä oli akuuttipäihdeongelma.
 - Valtaosalla asukkaista pääpäihde oli alkoholi.
 - Asukkaista n puolella on tai oli ollut päihdehoitokontakti.

Lopuksi

- Selkeät ja yksiselitteiset periaatteet, joiden perusteella tukiasunto myönnetään. Periaatteiden tulisi sisältää myös tukiasuntotarpeen seurannan, jotta asukkaat, jotka eivät enää ole tukiasunnon tarpeessa, siirtyisivät normaaliin asumiseen.
- Säännölliset kotikäynnit
- Kartoituksen kotikäynneillä 29 asukasta kehoitettiin pyytämään Asumisen tuesta puoltolausunto stadin asuntohakemuksen liitteeksi
- Kartoituksessa tavatuista asukkaista 22 ohjattiin Asumisen tuen tarjoaman tuen, lähityön tai kotikuntouksen piiriin

- Kartoituksessa tavatut asukkaat eivät ole edustava otos Asumisen tuen asukkaista, eikä tämä joukko vastaa keskimääräisiä asukkaita
- Tavatuissa asukkaissa oli paljon naisia ja iäkkäitä henkilöitä
- Lähityön tarjoaman tuen osuus oli vähäinen, sillä joukossa oli niitä pitkään asuneita asukkaita, joilla tuen tarvetta ei ollut
- Tänä päivänä asutettavien henkilöiden tuen tarve on hyvinkin vaihteleva ja työntekijöiltä vaaditaan osaamista ja tietoa monilta osa-alueilta. Asukkailla on taustallaan kasautuneita ongelmia, mielenterveys- ja päihdeproblematiikkaa
- Maahanmuuttajataustaisten asukkaiden osuuden kasvaessa kulttuurisensitiivisen työtteen merkitys korostuu
- Haasteita asiakkaan tukemiseksi tehtävälle työlle aiheuttaa muun muassa asukkaiden huono tavoitettavuus ja tarjottuun tukeen sitoutumattomuus
- Jalkautuvan kotiin vietävän työn ja moniammatillisen yhteistyön tärkeys: joustava yhteistyö asukkaiden hyväksi eri toimijoiden välillä tulisi toimia saumattomasti ja matalalla kynnyksellä

Kiitos!